

Asia: VN/31908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

-

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

-

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaansäilyttämislain 59 §:n kumoaminen)

Ks. tiivistelmä.

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdoista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

-

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

Kommentit muista säädösmuutosehdoista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

Ks. tiivistelmä.

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

Pohjois-Savon liitto ei pidä hyvänä kehitystä, jossa hyvinvointialueiden alue- tai paikallistason palveluverkkoa koskevia asioita säädetään valtiotasolla. Valtiojohtoinen tapa päättää palveluverkosta heikentää päätösten hyväksyttävyyttä ja hyvinvointialueiden itsenäistä asemaa.

Hallituksen esityksessä esitetään, että nykyisin poikkeusluvalla ylläpidetty ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen päivystys loppuisi Iisalmessa, Jämsässä, Kouvolassa, Raahessa ja Varkaudessa. Hallitus esittää, että laissa säädettäisiin, että tällaista päivystystä voisi ylläpitää Ivalossa, Kemissä, Kuusamossa, Savonlinnassa, Pietarsaaressa ja Raaseporissa, jos asiasta sovitaan yhteistyöalueen yhteistyösopimuksessa ja muut laissa säädetyt, esimerkiksi henkilöstön riittävyyteen ja taloudelliseen kantokykyyn liittyvät, edellytykset täyttyvät. Poikkeuslupakäytännöstä luovuttaisiin.

Pohjois-Savon liitto toteaa, että valtio kohtelee alueita ja kuntia eriarvoisesti antaessaan toisille hyvinvointialueille mahdollisuuden järjestää palveluita. Hallituksen esityksessä ei erityisemmin myöskään esitetä perusteita sille, miksi näin toimitaan.

Pohjois-Savon liitto tukee Varkauden kaupungin ehdotusta, jossa esitetään kirjausta muutettavaksi siten, että kaikilla hyvinvointialueilla olisi samankaltainen mahdollisuus päättää asiasta itsenäisesti.

Pääministeri Petteri Orpo on asettanut Pohjoisen ja Itäisen Suomen ohjelmien valmistelutyöryhmät ja neuvottelukunnat 18.3.2024. Työryhmien ja neuvottelukuntien tehtävänä on laatia ehdotukset alueidensa toimenpideohjelmiksi vuoden 2024 loppuun mennessä.

Ohjelmien tavoitteena on edistää pohjoisen ja itäisen Suomen mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä taloudellisen kasvun, alueellisen elinvoiman, investointien vauhdittamisen, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista.

Ohjelmien agendaan ei kuulu käsitellä sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä kysymyksiä. Pohjois-Savon liitto kuitenkin muistuttaa, että alueen elinvoima on kokonaisuus, johon vaikuttaa merkittävästi sote-palveluverkko, palvelujen saatavuus ja työpaikat.

Varkaudessa ja Iisalmessa sekä niiden seutukunnissa on paljon teollisuutta ja kansainvälisiä huippuyrityksiä. Alueella sijaitsevat yrityksen ovat keskeinen osa Pohjois-Savon vientiteollisuuden ydintä. Suomen työmarkkinat ovat vahvasti eriytyneet sukupuolen mukaan eri ammatteihin. Siksi erityisesti sote-alan työpaikat tukevat seutukaupunkien teollisuutta ja työvoiman saatavuutta.

Päivystysten lakkauttaminen Iisalmessa ja Varkaudessa lisääisi pahoin ruuhkautuneen Kysin päivystysten kuormitusta todennäköisesti jo alkuillasta lähtien. Pelkkä päivystysten potilasmäärien tarkastelu ei anna oikeaa kuvaa niiden strategisesti tärkeästä roolista potilasvirtojen hallinnassa. Yöpäivystyksellä on vahva rooli myös vuodeosastojen toiminnassa.

Koko uudistuksen tarkoitus oli vahvistaa perusterveydenhuollon toimivuutta. Esitetyt uudistukset Iisalmen ja Varkauden suhteen eivät tue uudistuksen alkuperäistä tarkoitusta. Perusterveydenhuollon päivystysten lakkauttaminen Iisalmessa ja Varkaudessa ei tuo taloudellisia säästöjä, kun hoitoketjua ja siihen aiheutettuja lisäpanostuksia tarkastellaan kokonaisuutena.

Myös julkisen liikenteen ja taksipalvelun paikoin heikko toimivuus Pohjois-Savossa on myös huomioitava kokonaisuudesta päätettäessä.

Kommentit sosiaalipäivystystä koskevasta erillisestä muistiosta

-

Huusko Anu
Pohjois-Savon liitto